

Keď ide takmer

O ŽIVOT

Trúfnete si zachrániť lietadlo v krízovej situácii?

Let v kokpíte Boeingu 737 na sedadle kapitána linkového letu

RADKA HORYNOVÁ

LIETANIE V SIMULÁTORCENTRE Bratislava

Gruzínska ul., Prievoz
Lieta sa v pondelok až piatok 15.00 - 18.00 h, po dohode aj cez víkend
Simulácia môže prebiehať aj v anglickom alebo nemeckom jazyku
Odporúčaná vek pre absolvovanie zážitku je 12 rokov, minimálny vek je 10 rokov s výškou minimálne 150 cm
Maximálna výška účastníka je 200 cm a hmotnosť 120 kg
Klient môže prísť v sprievode max. 2 osôb (môžu sa v kokpíte pozerať, filmovať, fotografovať)
Pilotom na skúšku (Funny Flying) 30 min. za 76 eur
Pilotom na skúšku (Funny Flying) 60 min. za 128 eur
Zachráň lietadlo 1 osoba (1 hod.) za 100 eur
Hudson Miracle (15 - 20 min.) za 43 eur
Vyhliadkový let nad New Yorkom (15 - 20 min.) za 43 eur

Hladko pristáť s veľkým lietadlom plným ľudí je fascinujúce. Najmä v ňom sediaci pasažieri to vedia oceniť často aj potleskom. Natočených bolo veľa filmov s dramatickým priebehom letu či pristávania. Film Sully o núdzovom pristáti na rieke Hudson, ktorý práve dávajú v kinách a bol natočený podľa skutočných udalostí, má tiež dramatický priebeh. Aj v ňom je zrejme, že ešte stále je to človek, teda ľudský faktor, na ktorom to celé stojí a (alebo) padá. Pozrieť si takýto film v kine alebo v pohodlí obývačky je fajn relax. Vyskúšať si pristávanie lietadla ako pilot v reálnom simulátore Boeingu 737 je však iný zážitok, ktorý sa však, na rozdiel od reality, vždy končí happy-edom.

ADRENALÍN NA ÚVOD

Sme v bratislavskom simulátorcentre, na Slovensku jedinom určenom aj pre verejnosť. V miestnosti pred samotným kokpitom nám pilot povedal pár informácií o tom, že budeme v kokpíte sami a len cez slúchadlá s mikrofónom budeme v spojení s vežou. Tá nás bude navigovať, ako máme bezpečne pristáť, pretože piloti (akože) stratili vedomie a my ideme zachrániť lietadlo i seba. Žiadna inštrukcia, že čo je čo a čo je kde. Odpoveďou nám je: „... veď ste pasažieri, ktorí nemajú žiadne skúsenosti, ale chcú sa zachrániť.“ Pilotná kabína vyzerá ako v reálnom lietadle. Za oknami oblaky a modrá obloha, v pilotnej kabíne pred nami, nad nami i medzi nami množstvo tlačidiel, páčok a blikajúcich svetielok. So synom si sadáme a rýchlo si nasadíme slúchadlá. Cez ne

FOTO - SHUTTERSTOCK, RADKA HORYNOVÁ

sa nám prihovára pilot, zisťuje situáciu a vysvetľuje, čo máme robiť. Rozhliadame sa, odpovedáme, hľadáme rýchlo tlačidlá, na ktoré sa pýta, veď ide o čas. Po chvíli sme ponorení do situácie, nabíhame na úspornú komunikáciu, akú počujeme zo slúchadiel, rýchlo hľadáme tie správne tlačidlá a zadávame, čo treba. Sústredíme sa a tešíme sa, keď niečo rýchlo nájdeme, zadáme. Spolupracujeme so synom ako tím roka. Keď sa s lietadlom nakláňame, mám pocit, akoby to bolo naozaj. Pristáli sme. Výdych. Za nami síce nie sú cestujúci, ale vychádzame von z kokpitu s úsmevom od ucha k uchu, v krvi adrenalín. Syn hovorí: „To bola paráda, nabudúce som hlavným pilotom ja.“

OD POČÍTAČA K SIMULÁTORU

Majiteľ a prevádzkovateľ simulátora Pavol Bayer začal najskôr ako fanúšik lietania hrami na počítači. „Hral som od prvého vydania Flight simulátora od Microsoftu, ešte s katastrofálnou grafikou. Ako sa zlepšoval simulátor od Microsoftu, tak ma to začalo viac ťahať k veľkým lietadlám. Postupne som si zlepšoval aj moju domácu výbavu - od obyčajného joysticku som prešiel na barany a pedále. Potom som prikúpil repliku MCP z Boeingu 737 a throttle quadrant 737 a začal byť problém s priestorom. Pôvodne som ten simulátor chcel postaviť len doma pre seba. Postupne sa však zrodila myšlienka dostať to aj medzi ľudí. Predtým, ako som do toho išiel, som si prešiel všetky simu-

latory v blízkych krajinách. Potom som si vybral dodávateľa a Sim bol na svete. Vybavenie kokpitu zodpovedá reálnemu Boeingu 737NG.“ Simulátor je v prevádzke od mája tohto roku. Chodia sem ženy i muži, ktorí napríklad let dostali ako dar, ale aj celé rodiny. Učiť sa sem chodia študenti leteckej školy aj hotoví piloti, ktorí si potrebujú postupy natréňovať. „Nie je to len o simulátore, máme pre pilotov aj programy s testami, ktoré sa používajú na screeningoch. Ako inštruktora máme pre nich dopravného pilota, ktorý s touto mašinou aj reálne lieta, čiže tým, ktorí sa pripravujú na skúšky - type rating, vie vysvetliť, pomôcť a poradiť. Na tomto simulátore sa zatiaľ môžeme pochváliť 100-percentnou úspešnosťou v príprave pilotov na pohovor najväčšej nízkonákladovej spoločnosti pôsobiacej v Európe,“ hovorí Pavol Bayer.

ZÁCHRANA BEZ ZNALOSTÍ

Fleet manažér Peter Humeňanský obdivoval od detstva lietadlá. „Mám v úcte pilotov, ako dokážu zvládnuť taký veľký stroj. Ja som si netrúfol na štúdium, aby som mohol byť pilotom. Možnosť vyskúšať si pilotovať lietadlo na simulátore som nedávno dostal ako dar. Všetkým odporúčam najskôr bez akýchkoľvek znalostí vyskúšať si „záchranu lietadla“. Úplne ma to vťahlo, pevne som stískal kormidlo, maximálne som sa sústredil na pokyny z riadiacej veže, srdce mi rýchlo bilo. Pri pristávaní som sa snažil usmerniť lietadlo, kto- →

SIMULÁTORY V ZAHRANIČÍ...

Praha, ČR
Zborovská 47,
150 00 Praha 5
Otvorené pondelok - piatok
9.00 - 18.00 h
Vstup pre deti od 6 rokov
1 osoba, 30 minút za 78 eur
1 osoba, 60 minút za 142 eur
1 osoba, 75 minút - letecké katastrofy za 160 eur
1 osoba, 45 minút - zachráňte let 737 NG za 104 eur
V ponuke aj letecký simulátor stíhačky F16 a L39

Budapešť, Maďarsko
H-1051 Budapest,
József Attila utca 22
Otvorené od pondelka
do nedele
Vstup pre deti od 8 rokov
Cez víkend 30 minút za 39 eur
Cez víkend 60 minút za 58 eur

PILOTOM NA SKÚŠKU

Pavol Bayer pochodil simulátory v okolitých krajinách a snažil sa prísť s nižšou cenou ako konkurencia. V Bratislave stojí letová hodina na simulátore vrátane inštruktora 128 eur, resp. polhodina stojí 76 eur. „Môžem povedať, že cene firmy iPilot sa konkurovať nedá. Majú simulátory po takmer celej Európe a pokiaľ viem, oni sami ich aj vyrábajú, takže ich náklady aj cena sú úplne inde. U nás majú držiteľia ITIC, ISIC, Euro 26 kariet a členovia organizácie IVAO, ktorí sú registrovaní dlhšie ako 365 dní, zľavu osem percent. Ceny pre pilotov sú na základe individuálnej dohody, ale sú určite podstatne nižšie ako pre verejnosť kvôli tomu, že piloti väčšinou neprídu na hodinu, ale berú okolo 10 hodín. Máme aj veľa firemných zákazníkov. Klienti chodia s obchodnými partnermi alebo organizujeme teambuildingy. Schopnosť spolupracovať v tíme a v krízových situáciách je tu trénovaná viac než dost.“ Akčnejšie typy, ktoré potrebujú adrenalin, zažijú poruchu motora, pristávanie s jedným motorom či nevsunutý podvozok. Klientov naučia základné spôsoby ovládania lietadla, vysvetlia im funkcie prístrojov. Niektorí ľudia sa boja neznámeho a často sa upokoja, keď zistia, ako veci fungujú. Scenár „Kapitán linkového letu“ trvá dve a pol hodiny a je určený hlavne tým, ktorí si chcú nielen vyskúšať pilotáž, ale aj zistiť, čo reálne zahŕňa práca pilota pred letom, počas neho aj po lete vrátane všetkých tzv. papierovačiek...

VŠETKY LETISKÁ SVETA

Na výber je jeden z linkových letov Bratislava - Split, Bratislava - Rím alebo Bratislava - Zürich v ktoromkoľvek smere. Súčasťou je kompletne riadenie letovej prevádzky (ATC) v anglickom jazyku. Z komunikácie s vežou netreba mať obavy, ako podpora sedí vedľa kopilot, ktorý môže prevziať za klienta celú komunikáciu. Súčasťou je naštartovanie, vystúpanie a monitorovanie letu, pristátie a odrolovanie na pridelené miesto (gate) a uvedenie lietadla do pôvodného stavu, tzv. cold and dark. V simulátorcentre v Bratislave majú všetky letiská sveta. Napríklad aj letisko v mestečku Lukla v Nepále, ktoré je jedno z najnebezpečnejších na svete. „S našim boeingom sa tam nedá pristáť, má veľmi krátku dráhu. Máme však napríklad Paro v Bhutáne, kde môžu pristávať aj lietadlá typu Airbus A320 a Boeing 737. Je len niekoľko špeciálne školených posádok na svete, ktoré môžu na tomto letisku pristávať,“ hovorí prevádzkovateľ simulátorcentra P. Bayer a dodáva, že plánujú postaviť do budúcnosti ešte ďalší simulátor.

Autorka je spolupracovníčka TRENDU.

TERAPIA

Už dve lekcie v simulátore vedú pomôcť tým, ktorí sa chcú zbaviť strachu z pobytu v dopravnom lietadle

Určené pre...

Piloti - ako tréning pre nacvičenie rôznych postupov v rôznych situáciách
Verejnosť - dospelí i deti (min. vek 10 rokov)
teambuildingy
páry, singles, partie, rodiny
ako darčeková poukážka

→ ré sa rútilo po dráhe. Vybehol som na trávnik, rýchlo som ho vrátil späť na dráhu, až sa mi podarilo zastaviť ho. Išlo síce iba o simulátor, nepilotoval som reálne lietadlo, ale bolo to úžasné.“ Na simulátore možno zažiť rôzne situácie a scenáre. Napríklad „Núdzové pristátie na rieke Hudson“. O tom je aj spomínaný film Sully. Záujemca si vyskúša, ako prebiehal let US Airways 1549, ktorý vo výške cca 3 000 stôp natrafil na kanadské husi, pričom mu zlyhali oba motory. Sadnete si na miesto kapitána, odštartujete s lietadlom a potom už udalosti naberajú rýchly spád. Máte na výber - skúsíte šťastie a pristanete na rieke Hudson v New Yorku alebo sa pokúsíte o návrat na letisko LaGuardia. Scenár „Výhľadový let nad New Yorkom“ vyskúšala so svojimi deťmi event manažérka Tatiana Mináčová. „Nikdy sme v New Yorku neboli a ani neviem, či sa tam niekedy dostaneme. Počula som, že sú tu reálne zábery, tak sme spojili zážitok z lietania s výletom. Sadla som si na miesto pilota, odštartovali sme z letiska La Guardia a leteli sme ponad New York. Vo výške 1 500 stôp sa zapína autopilot a mohli sme si vychutnať let ponad New York. Videli sme krásne scenérie, štvrť Manhattan aj Sochu slobody. Pred pristátím sme vyplli autopilota a pokúsili sa manuálne pristáť. Neopísateľný zážitok. Nezažijete síce, ako vás sila lietadla usadí pri štarte do sedadiel, ale zvuky, výhľad a nový zážitok si vychutnáte.“ Ak je niekto rýchly, tak mu v časovom limite, ktorý má zaplatený, ešte pridajú nejaký prvok, niečo, čo si ešte môže počas letu zažiť a vyskúšať.

